

SATU R E M E

HILDIR

Preveo s engleskog
Nikola Pajvančić

 Laguna

Naslov originala

Satu Rämö

HILDUR

Copyright © Satu Rämö, 2022

First published in Finnish with the original title Hildur
by Werner Söderström Ltd.

Serbian translation published by arrangement with
Bonnier Rights Finland, Helsinki.

Translation copyright © 2025 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Mati moja u štali, u štali
Nemoj mi sad plakati
Daću ti ja krpe svoje
Da u njima igraš celu noć, celu noć*

Stara islandska narodna pesma

PRE

Prvo poglavlje

Leto 1550, Mosfellshejdi

Slejpnr je ubrzavao, dok mu je gusta smeđa griva vijorila na vetru. Na usta mu je izbijala pena, oči su mu blistale od uzbuđenja galopa.

U sedlu svog hitronogog pastuva Haraldir je duboko udahnuo sveži miris poznog leta. Desnicom je stezao dizgine. U levi-
ci je držao lonže za dva rezervna konja koja su jurila kraj njega. Nož o pojasu pljeskao ga je po butini u ritmu njihovog trka.

„Ooooo“, glasao se ridobradi Haraldir, potmulo i duboko. Hteo je da time umiri pastuva, ali njegov poriv da juri nije mogao da se obuzda, čak ni zbog umora.

Dobar konj želi najbolje za svog gospodara. Želi da pokaže šta sve može. Haraldir nije hteo da potpuno iscrpi svog miljenika, jer ih je čekao dugačak uspon na Mosfellshejdi.

Prošla su tri dugačka dana otkako je Haraldir spremio tri konja i pošao iz svog doma u Felstrendu, na obali Brejdarfjorda, Širokog fjorda. Ostavio je za sobom oblast Vestfjords i jahao je na jug.

Morao je da upozori druga.

Haraldir je našuo da se družina zlikovaca iz suparničkog klana sprema da ubije Njala. Njal je bio jedan od najimućnijih zemljoposjednika na jugu Islanda, i zbog toga je bio veoma uticajan. Ali novac i moć privlače neprijatelje koji žele da se domognu tuđeg bogatstva.

Njal i Haraldir bili su drugovi još od malih nogu, pošto su bili u srodstvu po ženskoj liniji. Haraldir je pošao na put čim je našuo za opasnost koja preti Njalu.

Večernje sunce obojilo je predeo u narandžasto. Bližila se jesen. Ptice više nisu cvrkutale kao u doba parenja, a livade su iz zelene prelazile u zlatastu boju. Kada je sunce zašlo, Haraldir je stigao do poslednjeg odmorišta na svom putu, jedne *sælhús* na visoravni Mosfellshejdi. Zauzdao je Slejpnira pred tom skromnom kućicom i sjahao. Napojio je konje pa ih je odveo do ograđenog pašnjaka da se odmore.

Otvorio je vrata i zakoračio u mračan, nizak hodnik. Name-ravao je da tu prenoći, pa da sutra dan rano ujutro nastavi put. Do Njalovog imanja na obali široke i brze reke Olfuse preostalo je još pola dana jahanja.

„Tri konja i jedan čovek, na jednu noć“, zabrundao je Haraldir. Oko njegovog lica sa snažnom vilicom spuštale su se dugačka riđa kosa i brada. „Možete li da nas primite?“

U glavnoj sobi pojavila se mlada žena sa svetiljkom u rukama. Na sebi je imala haljinu od nebojene vune. Blag sjaj plamička u ulju naglasio je zelenu boju njenih očiju.

„Soba je pozadi“, rekla je i pokazala glavom. „Platićeš ujutro. I samo bez gluposti.“

Una će uskoro napuniti tridesetu godinu. Poreklom je bila s juga. Zime je provodila kao sluškinja na imanju na obližnjem fjordu. Leti se starala o gostionici na gazdinom posedu. Svi putnici između zapada i juga morali su da prenoće u toj *sælhús*.

Dobro je odmerila naočitog gosta. Mnogo duže nego što je obično to činila. „Jesi li gladan? Videću šta ima u kuhinji.“

Podelili su komad sušenog bakalara i veknu hleba od morskih trava. Haraldir je pričao o konjima koji ga prate na putu i o svojoj farmi ovaca na Širokom fjordu, koji je bio istačkan sa toliko ostrva da ih niko nikada nije sva prebrojao. Una je rekla da je vešta u šišanju ovaca.

Una nije često pozivala neznance u svoj krevet, ali je te noći rešila da napravi izuzetak. Haraldir je delovao drugačije. Neka-ko posebno. Razgovarao je s njom kao sa sebi ravnom. Pitao ju je za mišljenje, slušao je bez upadica, delio svakodnevne priče iz sopstvenog života.

Sutradan ujutro, dok se Haraldir spremao da pođe, pitao je Unu šta bi rekla kada bi on na povratku došao po nju, da je odvede.

„Ako ne budeš mnogo odugovlačio, možda i pođem s tobom“, odgovorila je Una, pa je nastavila da upliće kosu dok je Haraldir odlazio. Zraci jutarnjeg sunca probili su se kroz uzani prozor u zemljanom zidu. Pruga svetla kao da je razdelila prostoriju nadvoje. Una je stajala na njenom sjaju, sklopila je oči i uživala u toploti koja joj se širila preko lica.

Haraldir je stigao na obalu Olfuse pre razbojnika. Njalu je bilo drago što ga vidi, pa su slavili do kasno u noć. Njal je unajmio dvojicu snažnih radnika svog pouzdanog suseda da paze na njegovu bezbednost. Kada se Haraldir spremio za polazak, Njal mu je dao kožnu kesu sa srebrnjacima i bakrenjacima, *klippinge*.

Klippinge su zveckali u Haraldirovom džepu kada je dva dana kasnije dojahao do *sælhús*.

Una je spakovala ono malo svojih stvari, uzjahala mladu kobilu tog naočitog Haraldira, pa je krenula na zapad, ka Širokom fjordu i njegovim bezbrojnim ostrvima.

Ona i Haraldir sreli su se slučajno, ali su se ipak sreli.

I imali su neobično brojno potomstvo.

Drugo poglavlje

Novembar 1994, Isafjerdir

Kroz prozor dnevne sobe videlo se kako vetar baca sneg na sve strane. Spremala se oluja. Loin stomak bio je topao i baršunast pod Bjerkinim dlanom. *Mekan kao svilena hartija*, pomislila je, dok je ravnomerno milovala pospanu životinju. Mačka je tiho prela. Kamion za čišćenje snega prošao je pored kuće i njegovo narandžasto svetlo blesnulo je kroz dnevnu sobu. Veliko vozilo je krčilo put i razgrtalo sneg u smetove na susednom, praznom placu. Škripa i čegrtanje vozila čuli su se i u kući.

Mačka se probudila i proteglila prednje šape na somotskoj postavi sofe, jedva primetno odškrinula oči i zadovoljno osmotrila svoju mladu starateljku.

Bjerk je bila tužna što sama ne može da ima mačku. Njena mama je bila alergična. Nije smela da ima ni psa. Konje su imali, ali su konji uvek bili napolju i s njima nije mogla da se ovako igra na sof i u dnevnoj sobi.

I zato se Bjerk oduševila kada je mamin stari drug Jon zamolio nju i njenu sestru Rosu da mu pričajuju mačku. On je morao da ode u Rejkjavik da kupi naočare, zato što u Vestfjordsu nigde

nisu mogle da se nabave, a nije bilo ni oftalmologa. Putovanje automobilom na jug od šest sati i nekoliko noći u skromnom hotelu na obodu glavnog grada ne bi prijali staroj Loi. Nije volela da se vozi u kavezu na zadnjem sedištu. U kolima bi joj uvek pozlilo.

Bjerk i Rosa su pravo iz škole došle da se postaraju za mačku. Dale su Loi nekoliko jezika bakalara i sipale joj sto grama suve hrane u posudu. Lo je imala svoja vratanca na ulaznim vratima; dolazila je i odlazila kad joj se prohte, i nuždu je vršila napolju.

Bjerk nikako nije mogla da ostavi dremljivu mačku. Bila je tako mekana i topla.

„Hajde, sad stvarno moramo da krenemo“, gnjavila je njena sestra. „Zakasnićemo na autobus.“

„Samo još malo da je pomazim. Vidi kako uživa. Vidi kako mi gura glavu u krilo. Mac-mac-mac.“

Osmogodišnja Rosa je nestrpljivo cupkala na vratima, sa crvenim rancem *Moj mali poni* preko ramena. Autobus za njihovo selo na drugoj strani planine polazi ispred škole za pet minuta, a Rosa je znala da vozač nikoga ne čeka. Bjerk je, međutim, išla tek u prvi razred i još nije stekla osećaj za vreme. Pet ili petnaest minuta bilo joj je isto. Rosa je bar išla u treći razred.

Jon je, srećom, živio odmah pored škole. Mama im je rekla da on ima i drugu kuću, staru vikendicu, daleko od grada. Lo je takođe više volela prirodu, jer je tamo mogla da se igra u travi, bez opasnosti od automobila.

„Odoh ja. Ti ostani ako hoćeš“, rekla je Rosa, pa se okrenula ka ulaznim vratima. Poslednji put je pokušala da domami sestru. „Mama je rekla da će nam danas praviti *lummur*, sećaš se?“

Bjerk je volela *lummur*. Male ali divno debele palačinke preko kojih se sipa sirup i stave pune kašike džema od rabarbare. To je bila Bjerkina omiljena poslastica. A mama je čak umela da ih pravi u obliku cveća i srca.

Bjerk je polako ustala sa sofe i poslednji put pomazila mačku. „Evo. Dolazim. Samo prvo moram na brzinu u ve-ce.“

Rosa je gurnula ulazna vrata za sobom i oslušnula jesu li se dobro zatvorila. U suprotnom bi snažan nalet vetra mogao da ih otvori, pa bi sneg ušao u kuću.

Devojčice su gazile kroz smetove u dvorištu. Za poslednja dva dana napadalo je bar pola metra snega. Zadivljeno su gledale obrise smetova koje je stvorio vetar i pričale kako će ići da se sankaju na brdu iza svoje kuće.

Kada su, sa čizmama punim snega, zakoračile na put, pored njih je projurio školski autobus. Rosa je kratko potrčala za njim, mašući šoferu da stane, ali uzalud. On je ili nije video ili ga nije bilo briga.

„Moramo nekako da se vratimo kući. Šta ćemo sad da radimo?“, upitala je Bjerk uzrujano. Po njenom glasu se čulo da je na ivici suza. „Čizma mi je puna snega. Mama kaže da ću se prehladiti ako idem mokrih nogu.“

Rosa se zamislila. Škola je bila zatvorena. Druga deca su se razišla kućama, ili ih je neko odvezao. Autobus je otišao. Mama je sada sigurno izašla da nahrani konje, i proći će bar sat vremena pre nego što se vrati u kuću. A tata je bio na moru. Njegov ribarski brodić vratiće se u luku tek za vikend.

„Da odemo kod nekoga?“, predložila je Bjerk.

„Mama će se ljutiti ako bude morala da dolazi po nas“, rekla je Rosa.

A onda je Bjerk sinula druga ideja. „A šta... šta da samo krenemo peške?“

Znala je da im je zabranjeno da se kući vraćaju peške. Mogle su da se izgube u mećavi, a novi tunel još nije bio otvoren. Sem toga, u njega nije smelo da se uđe peške.

Tokom poslednjih nekoliko godina kroz planinu je prokopan tunel, da spoji Isaferdir sa obližnjim selima. Bio je dugačak

nekoliko kilometara, tako da će taj put postati kraći i bezbedniji. Uskoro više neće biti potrebe da se ide strmim, vijugavim planinskim putem, koji je posebno opasan zimi, kad su mećave.

„Ne smemo u tunel“, uznemireno je rekla Rosa. „Još nije dovršen.“

„Čula sam mamu kako kaže tati da već može da se prođe kroz planinu. Put je gotov“, tvrdila je Bjerk, ubeđena kao što to samo jedna šestogodišnjakinja može da bude. Pogledala je sestru pravo u oči. „Sigurna sam.“

„Pa, valjda nekako moramo da se vratimo“, zamišljeno je rekla Rosa. „A ako tunel još nije otvoren, neće prolaziti automobili.“

Sada, međutim, kao da Bjerk više nije bila sigurna. „Ali ja se bojim mraka“, usprotivila se. „A u tunelu je mnogo mračno.“

„Ići ćemo polako. Ja ću prva i sve vreme ću te držati za ruku. Neću te pustiti dok ne stignemo kući. Hodaćemo ivicom puta“, rekla je Rosa. „Samo misli na palačinke.“

Bjerkin otpor je popustio, pa je uhvatila sestru za ruku. Krenule su kući.

Dok su devojčice hodale ivičnjakom ka mračnom otvoru na obronku planine, sneg je ponovo počeo da pada. Popodnevno svetlo je jenjavalo i mrak je brzo padao. Uskoro će i napolju biti jednako mračno kao u tunelu.

„Sreća pa u tunelu neće padati sneg“, rekla je Rosa, požurujući sesticu. „Hajde, idemo.“

Rosa i Bjerk ušle su u tunel držeći se za ruke. Na trenutak se video samo crveni ranac *Moj mali Poni*, kako ga gutaju senke.

A onda su nestale.

SADA

Prvo poglavlje

Oktober 2019, Isafjörður

More je tiho ječalo. Talasi su prevalili ogromnu razdaljinu. Oluja na moru u blizini Grenlanda nekoliko dana kasnije stvorila je velike talase koji su zapljusnuli kamenite obale severozapadnog Islanda. Stvarali su belu penu dok su se lomili o stene, i prskali ulaze u pećine, nastale pre mnogo eona od vulkanskih erupcija.

Svako ponekad mora da se osloni na temelje koji mu pružaju stabilnost u životu. Za detektivku Hildir Runarsdotir taj temelj bilo je surfovanje. More je hirovito; niko ne može da savršeno predvidi njegove kretnje. Uvek postoji ono ledeno i mračno mesto koje se ne da otkriti. Koje zahteva oprez. Rizik je primamljiv. Poigravanje sa tim ledenim mestom predstavljalo je za Hildir način da zadrži konce života u svojim rukama.

Hildir je čvrsto vezala dugačku pletenicu u punđu, da bi joj se neoprenska kapuljača tesno pripila uz glavu.

Procenila je da temperatura mora iznosi pet, najviše šest stepeni. Na sebi je imala najdeblji model surferskog odela. Imalo je dugačke nogavice i rukave, koji su bili nekoliko milimetara

tanji, zato što je ruke i noge morala slobodno da pokreće. Takođe je koristila i rukavice i duboke cipele za surfovanje u hladnoj vodi.

Crno odelo pripijalo se uz nju kao druga koža. Da je bilo široko, propuštalo bi previše vode i telo bi joj se previše ohladilo. Pretesno odelo bi joj ograničilo pokrete. Jahanje na talasima zahteva agilnost.

Sivo svetlo poznog oktobra sipilo je kroz iskidane oblake. Tu zimi nikada nije bilo sunca; okolne planine krile su ga od novembra do februara. To je doba godine kada sunce iščezne, pa se vrati tek kada zima mine.

Hildir uze zelenu dasku pod mišku i zakorači u vodu. Neoprenske patike su imale tvrde gumene đonove, ali je ipak ispod njih osećala oštro vulkansko kamenje. Posle nekoliko opreznih koraka legla je na dasku i zaveslala ka pučini. Njene mišićave ruke ritmično su zasecale more; disanje joj se ubrzalo.

U moru čovek može da ode samo onoliko daleko koliko mu um to dozvoljava. Danas je Hildir želela da ode što dalje. Talasi su bili niski ali dugački, tipične posledice grenlandske oluje. Veslanje njima u susret bilo je iscrpljujuće. Ali ona je baš zbog toga volela da se probija kroz talase. Dok je trošila fizičku snagu, nekako je stvarala novu energiju u glavi.

Daska je prosecala more, a Hildir je još brže disala. Primetila je crnog gavrana kako leti iznad nje. Dovoljan je bio samo taj trenutak da je more ugrabi. Samo jedan udisaj, dignutog lica, i puna šaka morske vode prodrla joj je u pluća i izazvala žestok napad kašlja.

Pošto je odveslala nekoliko stotina metara, Hildir je okrenula dasku i čekala novi talas, koji je nameravala da uzjaše. Obala je bila pusta. U njenom gradiću od nekoliko hiljada stanovnika nije bilo mnogo surfera, i danas je more pripadalo samo njoj.

Sat kasnije Hildir je uzela dasku i krenula ka poluostrvu Arnarnes, gde je ostavila svoj terenac. Osetila je kako joj je pomoglo

što se nakratko udaljila od svakodnevice. Tog jutra ju je anksioznost mrvila. I mada se više nije osećala onako izmučeno kao kada se probudila, i dalje je slutila da će uskoro stići neke loše vesti.

Hildir je rukovođila jedinicom za nestalu decu za ruralni Island i radila u Isafjerdskoj policiji kao detektivka. Jedina detektivka u oblasti Vestfjords.

Dok je išla ka kolima, čula je da joj telefon zvoni. Skinula je tesne surferske rukavice, otvorila vrata automobila i uzela telefon koji je bleštao na prednjem sedištu.

„Ovde Hildir“, reče ona zadihano. Obrisala je slanu vodu sa čela i skinula debelu neoprensku kapuljaču.

Bila je to njena šefica Beta i hitno je morala da je vidi. To Hildir uopšte nije iznenadilo.

„Stižem. Odmah krećem. Samo da svratim kući da se presvučem.“

Većina ljudi je sposobna da predoseti dobre vesti. To je Hildir delovalo čudno. Ona je smatrala da je *dobro* kad uopšte ne treba da predviđa buduće događaje: svest da će se stvari prosto desiti i da će život bezbedno teći dalje. Kada bi ona osetila da nešto iščekuje, znala je da sledi nešto loše, nekakva nesreća.

Ta predosećanja je nisu oduvek uznemiravala. U detinjstvu je bila u stanju da očekuje i lepe vesti. Volela je Božić, rođendane školskih drugara, jahanje konja za vikend, prvi sneg.

Ali pošto se sve promenilo, Hildirina sposobnost da predoseti dobre događaje je nestala.

Stavila je debeli peškir na sedišta, pa je sela na njega. Onda je pokrenula terenac, gume su zaškripale i brzo je pošla ka gradiću Isafjerd, gde je živela i radila.

Drugo poglavlje

Karirana postava bila je gruba pod Pjetirovim prstima. Pod dnevne sobe prekrivao je bež laminat. Kada je zakoračio na nje-ga, sintetički donovi njegovih vansica neprijatno su zaškripali.

Pjetir je skinuo crnu vunenu kapicu i pokušao da se opusti tako što se zagledao u kvadratnu *Ikeinu* policu za knjige preko puta. Stvari u njoj bile su nabacane bez ikakve logike. Pregrade su bile pune rolni papira, reklamnih letaka i praznih kutija od pice. Porcelanske krave i roman Haldora Laksnesa *Salka Valka*. Lepljivi sloj prljavštine prekriven slojem prašine.

Pjetir je bio gladan. Za poslednja dva dana pojeo je samo jogurt od jagoda koji je usput ukrao na benzinskoj pumpi. Sada, međutim, nije mogao da misli o hrani. Bio je previše uznemiren.

Srećom, onaj mladi doktor mu je stao i pristao da ga odveze sve do Isafferdira. Neki Poljak koji nije dugo živio na Islandu i nije znao jezik. To je Pjetiru savršeno odgovaralo. Pjetir je dobro govorio engleski. Nije ga naučio u školi; on čak ni osnovnu nije završio. Sve što treba je pokupio sa *Jutjuba* i internet foruma i lako je komunicirao sa doktorom Poljakom. Bilo mu je drago što mu je stao neki stranac. Stranac ga neće prepoznati. Islandani imaju rodbinu i tazbinu u svakom jebenom fjordu. Autostopiranje sa njima uvek je rizično.

Pjetir se promeškolji i krišom pogleda trpezarijski sto u sredini sobe. Starac u crvenoj flannelskoj košulji, tesnoj na stomaku, sedeo je za stolom i pakovao marihuanu u dugački bong. Usredsređeno je škiljio kroz naprsle naočare. Čelo sa dugačkim ožiljkom sve mu se izboralo.

„Dugo sam te čekao. Baš ti je dugo trebalo da stigneš. Zašto ti je toliko dugo trebalo?“, upitao je Pjetira dok je spajao spravu. „Stvarno si me razočarao.“

Onda je starac spustio bong i upaljač na stočić za kafu, ispred Pjetirovog nemirnog pogleda. „Ali ništa ti ne brini, mali. Dobar si ti momak. Smislićemo mi nešto da me oraspoložiš, je l' tako?“

Starac se vratio na mesto, spojio šake iza vrata pa se zavalio. Zagledao se u tinejdžera u fotelji, očigledno uživajući u situaciji. Na kraju je njegov prodorni pogled izmamio Pjetirov odgovor.

„Pa dobro. Bilo je zajebano pobeći odande. Čuvari su mnogo lukavi.“

„Sreća pa smo mi lukaviji, je li?“, osmehnu se podrugljivo starac i klimnu glavom ka bengu.

Pjetir smesta pruži ruku ka spravi. To mu očigledno nije bilo prvi put. Stavio je bong u krilo, pripalio i počeo da žestoko uvlači dim. Sobu su ispunili tiho kлокotanje vode i teško starčevo disanje. *Napokon*, pomisli Pjetir. Dok su mu se pluća punila hladnim dimom, kroz udove mu se proširio mir. Svrab u rukama je popustio.

„Samo napred, potegni dobro. Ne žuri. Da se lepo opustiš. Je l' tako?“

Starac se zagledao u tinejdžera koji je duvao, pa je polako, polako počeo da otkopčava kaiš.

Treće poglavlje

Hildir se zaustavila ispred policijske stanice, pa je samo sedela i kuckala po volanu škoda oktavije. Kroz vetrobran je videla parking grila i posmatrala zalazanog čoveka u tankom sakou kako seda u skupoceni rendž rover. Džip je imao alu felne i personalizovane tablice. Hildir nije bila sigurna koji je to model, ali je slutila da za cenu te mašine mogu da se kupe dve male kuće i da ostane još novca za nekoliko putovanja u inostranstvo. Onda je crni rendž rover nestao u sivom okruženju, zajedno sa otmeno odevenim tipom za volanom.

Uključila je brisače. Svakih nekoliko sekundi su lenjo prelazili preko vetrobrana. Počela je kiša. Snažan južni vetar koji su najavili na prognozi gotovo je uvek sa sobom donosio padavine, tako da će još prilično dugo čekati vedre i suve dane. U tom delu sveta jesen je dugačka i mračna.

Pustila je radio dok je čekala šeficu Elisabet Baldirsdotir, poznatu kao Beta. Beta je bila prva šefica koju je Hildir zaista volela. U Isafjerdir se doselila pre nekoliko godina. Njen muž Oliver, programer, bio je poreklom iz tog kraja. Kada su im se rodili blizanci, Beta i Oliver su sanjali da se presele u neki mali grad, i kada se otvorilo mesto šefa stanice u Isafjerdiru, Beta se

prijavila pa su je primili. Oliver je radio od kuće, za neku firmu u Rejkjaviku, a blizanci su išli u lokalno obdanište.

Beta je bila potpuno posvećena poslu, ali je u tome bila veoma prijatna i krajnje jednostavna. Nije bilo nepotrebne drame, nije bilo preterano bliskih veza sa lokalnim političarima. Hildir je znala da Beta čak ne posećuje ni redovne nedeljne skupove masona. Mada, zapravo, to ne bi mogla ni da hoće; oni su u članstvo primali samo muškarce. A kada je Beta počela da tu radi, svima je jasno stavila do znanja da želi samo da ostane šefica policije u malom gradu i da je ne zanima nadmetanje za visoke funkcije, na nivou države. Došla je u Isafjerdir da bi radila sa ljudima i bavila se poštenim policijskim poslom, bez obzira na čin.

Hildir, nasuprot tome, nije izabrala Isafjerdir; Isafjerdir je izabrao nju. Ona je rođena u tom zabačenom mestu.

Brdoviti Vestfjords nalazio se na severozapadu Islanda, daleko od gradova, semafora, kuglana i međunarodnih aerodroma. Po starom narodnom predanju, u samo praskozorje vremena, dva besna trola pokušala su da otrgnu Vestfjords od ostatka Islanda, ali se sunce rodilo pre nego što su taj posao završili. Pošto trolovi ne mogu da opstanu na sunčevim zracima, smesta su se okamenili i pretvorili u planine a Vestfjords je ostao povezan sa ostrvom putem sedam kilometara dugačkog zemljouza.

Dva vijugava planinska prevoja spajala su Vestfjords sa ostatkom Islanda. Mada na njima nije bilo mnogo saobraćaja. Vestfjords čini petinu površine Islanda, ali na kraju tog uzanog puta živi manje od dva procenta stanovništva – sve u svemu oko sedam hiljada dece i odraslih: ribari, nastavnici, kamion-džije, zaposleni u turizmu. I šačica policajaca.

Hildir se osvrnu oko sebe pa uzdahnu. Dobovanje na vetrobranu postajalo je sve glasnije. U tim krajevima se kiša ne šali. A kada je vetrovito, vetar nemilosrdno šiba preko svih čistina i zavija u fjordovima. Island je daleko od svega. Hiljade kilometara od Evrope i Amerike. Malo, samotno ostrvo usred

ledenog mora, celo u stvrdnutoj lavi i glečerima. A neko je rešio da osnuje naselje na najzabačenijem delu tog ostrva. Kako je nekome uopšte palo na pamet da se tu naseli, tako daleko od svega?

Hildir kucnu po volanu, pa poče da se priseća. Ako ju je pamćenje dobro služilo, prvi naseljenik u tom kraju bio je čovek norveškog porekla – Helgi. Pre oko hiljadu godina Helgi je u tom kraju tražio slobodno zemljište, gde će podići dom za svoju porodicu. Našao je ovaj fjord, procenio je da se tu može živeti, i video harpun za foke kako pluta u plićaku. Helgi je tom mestu nadenuo ime Harpunski fjord, i sazidao je kuću. Kasnije je na istoj obali nikla i crkva, kao i gradić nazvan Isafjerdir.

Hildir je pamtila Helgija sa časova istorije, iz lekcije o prvim naseljenicima Islanda. Oduvek su je opčinjavale stare priče i prošlost. Prva velika knjiga koju je pročitala bavila se razbojnikom Ejvindirom iz Planina, koji je u osamnaestom veku harao islandskom divljinom. Knjigu je kao devojčica našla na polici svojih roditelja, i progutala ju je u jednom dahu. Ume-la je da sate provede uneta u neku biografiju ili stare vesti o ljudima koje je poznavala. Kada je putovala po Islandu, imala je običaj da zastane u svakom lokalnom muzeju na koji naiđe pa da gnjavi volontere pitanjima o sitnicama iz prošlosti tog kraja. Prošlost je za Hildir predstavljala čvrst zid na koji može da se osloni.

Zato nije bilo čudno što je upisala istoriju. Rođena je u Vestfjordsu i tu je i provela detinjstvo, sa sestrama i roditeljima. Kada se desila ona tragedija, preselila se kod tetke koja je živela nedaleko. Posle srednje škole otišla je u Rejkjavik i našla garsonjeru zapadno od centra. Danas je ta četvrt bila jedna od najskupljih u glavnom gradu. Cene stanova su u centru Rejkjavika toliko skočile da ona sa svojom platom policajke ne bi mogla da živi u ulici u kojoj je nekada živela kao studentkinja.

Hildir su studije istorije na Islandskom univerzitetu ispočetka bile zanimljive. Ali pošto je diplomirala, shvatila je da

je, mada voli da analizira društvene promene i uticaj prošlih događaja na sadašnjost, akademska karijera nimalo ne zanima. Počela je da čezne za uzbuđenjem, za akcijom. Više su je privlačili zagušljive teretane i ledeno more od sala za predavanje i naučne slave.

Surfovanje je otkrila preko svog tadašnjeg dečka. Talasi su je doslovno odneli. Zaljubila se u ideju kroćenja mora, opčinila ju je pomisao da makar nakratko vlada jednim njegovim delom. I zato je posle predavanja išla da surfuje, kao i vikendom i svih slobodnih dana.

Postepeno je uzbuđenje od fizičke aktivnosti zasenilo studije. Kada je počela da izostaje sa predavanja da bi usavršila surfovanje, shvatila je da je izabrala pogrešno zanimanje.

Jednog leta je odlučila da se prijavi u policijsku akademiju. Već prvog dana joj je bilo jasno da je došla na pravo mesto. Volela je snažan timski duh i naporne fizičke treninge.

Pošto je diplomirala, Hildir je nekoliko godina provela u Rejkjavičkoj policiji, gde je blisko sarađivala sa službama za zaštitu dece. Bila je veza sa socijalnim radnicima i dečjim psiholozima u slučajevima koji su se bavili decom ili problematičnim adolescentima.

Kada je pomagala deci, činilo joj se da radi nešto bitno. Možda je to bilo zbog one davne tragedije. Verovatno je mislila da će, ako se ne potruži, sve biti još i gore.

Jedinica za nestalu decu u Rejkjaviku dobila je značajna finansijska sredstva, i model u čijem je pokretanju Hildir učestvovala postepeno je uveden u čitavoj zemlji.

I zato, kada je Isafjerdirska policija tražila koleginicu koja će deo radnog vremena sarađivati sa jedinicom za nestalu decu, Hildir je shvatila da je to prilika koju je čekala. Prijavila se, primili su je pa se vratila u rodni kraj, sa daskom za surfovanje na krovu automobila.

Od tada je prošlo gotovo deset godina. Dopadao joj se spori ritam života u gradiću a posebno savršeni uslovi za surfovanje.

* * *

Hildir se trgnu iz misli kada se vrata njenih kola naglo otvoriše. Niska, žustra Beta je ušla, zalupila vratima i duboko uzdahnula. Kovrdžava kosa joj je potpuno pokisla, ali Beta na takve stvari nikada nije obraćala pažnju.

Hildir je sačekala da njena šefica veže pojas. „Dakle, šta se desilo?“

„Idemo u Fjadravegir. Obe patrole su na sat vožnje daleko. Ovo moramo same.“

Hildir klimnu glavom, pa sačeka da joj Beta objasni.

„Javili su mi iz Južnog centra za omladinu da je Pjetir, koji je tamo na odvikavanju, sinoć pobegao. Slute da je došao ovamo u Isafjerdir, zbog droge.“

„Zašto, pobogu, ovamo?“, upita Hildir i pokrenu kola. Isafjerdir se nije nalazio na putu za neko drugo mesto i tu niko nije dolazio slučajno. Da biste stigli u Vestfjords, morali ste tu da se namerno zaputite. Vožnja iz glavnog grada trajala je satima.

„Pjetiru su zbog nekog sitnog prestupa oduzeli mobilni na nekoliko dana, a neki stariji čovek iz Isafjerdira je nekoliko puta pokušao da stupi u vezu s njim tako što je zvao fiksni u centru. Osoblje je odmah pogodilo o kome je reč.“

„E majku mu. Znači da je otišao kod onog matorog perverznjaka?“, upita Hildir dok je brzo izlazila na put oko gradića. Kiša je sada snažno pljuštala, tako da je morala da uključi brišače da vidi put pred sobom.

Svi ljudi koji su bar malo vremena proveli u Isafjerdiru znali su za sumnjivog tipa koji je živio na samom kraju Fjadravegira. Jon Jonson je bio usamljenik na pragu sedamdesete i proteklih dvadeset godina mnogo puta je privođen zbog posedovanja narkotika i bludnih radnji. Proveo je i nešto više od godinu dana u zatvoru, ali se početkom veka vratio. Tada su mu našli pola kila hašiša. Od tada je u njegovom dosijeu bilo samo prekršajnih kazni, iako je očigledno iskorištavao

problematične mladiće. Čašćavao ih je drogom da bi ga gledali kako masturbira.

Hildir nikako nije shvatala tako blage kazne. Zašto ljudi osuđeni za finansijske prestupe provedu godine u zatvoru i plate velike globe, dok se za dela protiv ličnosti drugih dobije samo neki besmisleni društvenokoristan rad? Uzdahnula je i čvršće stegnula volan, da obuzda bes koji je narastao u njoj. „Baš smo letos išli kod tog kretena, zbog sličnih stvari. Zar ne možemo ništa da preduzmemo povodom njega?“

„Ne možemo. Klinci ga sami traže, zato što im daje drogu. Ili neće da priznaju zlostavljanje ili ne možemo da ga dokažemo. Jona možemo da okrivimo najviše za posedovanje trave, ili tako nešto“, rekla je Beta, iako je znala da je Hildir toga već svesna.

Škoda je sa kružnog toka izašla na put koji je vodio pored bolnice i biblioteke. Fjadravegir je bila najduža ulica u mirnoj četvrti na nižim obroncima planine. Dugačke bele spojene kuće sagrađene su šezdesetih godina prošlog veka, dok su one najstarije, drvene, podignute pre nego što je Island proglasio nezavisnost, u Drugom svetskom ratu.

Hildir je pazila da ne vozi brže od trideset dok je kroz vetrobran osmatrala predeo. Ljudi koji tu žive cenili su privatnost: na svim prozorima koji gledaju na ulicu bile su navučene zavese. Neke kuće bile su ukrašene natpisima kupljenim u supermarketu, pomalo sramotno kičastim banalnostima. *Ovde živi sreća. Dom je tamo gde je porodica. Radost je topao dom.* U gotovo svakom dvorištu pozadi nalazio se veliki gasni roštilj, gde su pripadnici srednje klase prikazivali svoje osrednje zadovoljstvo životom tako što su vikendom pekli jagnjeće kotlete. Kraj bogatijih kuća stajala su velika burad za kupanje s toplom vodom. Ta zadovoljna ulica pružala se nekoliko kilometara.

Pošto su ostavile za sobom gusto naređane kuće, Hildir i Beta ušle su u ređe naseljen kraj, sa raštrkanim daščarama. Poslednjih decenija na padinama su nikle brojne male vikendice. Neke su imale baštice; poneka je imala veliko dvorište

i natkrovljen vrt. Boravak u njima bio je dozvoljen samo od početka maja do početka novembra; zbog obližnjih planina i snežnih zima uvek je pretila opasnost od lavina. Čak i mala lavina može da uništi kuću, zbog čega zimi nisu bezbedne za život.

Hildir i Beta su mnogo puta dolazile kod Jona. Starac je uvek primenjivao istu taktiku: na internetu bi se sprijateljio sa problematičnim tinejdžerima, obećao im drogu, i zvao ih da žive kod njega. Zauzvrat se pred njima skidao, masturbirao dok oni gledaju, pipao ih. Mnoga deca koju muči zavisnost nisu od Jona tražila samo drogu već i sigurnost, zato što nisu imala nikog drugog.

Hildir se zaustavila kraj zelene kućice. Farba se ljuštila a kiša se slivala preko čitave fasade. Iskrivljeni oluci očigledno davno nisu čišćeni.

Hildir otvori zardaļu kapiju, pa se ona i Beta popeše stepenicama do ulaznih vrata. Beta je prva stigla i pokucala. Niko se nije javio. Beta ponovo pokuca, ovog puta glasnije. Ništa.

„U kuhinji gori svetlo, a eno ga tamo i Jonov stari suzuki“, reče Hildir. „On nikuda ne ide peške. Sigurno je kod kuće.“

Primetila je odškrinut prozor u prizemlju pa je zavirila. „Otvaraj! Policija!“, zagrmela je, pa je tresnula dlanom po prozorskom staklu. „Znamo da si tu i da nisi sam. Smesta otvaraj inače ti teramo kola u stanicu. Kasniš za tehnički pregled.“

Hildir je ponekad bila poput pastirice koja tera stado niz planinu, mahala je rukama i urlala dok je grlo na zaboli. Tako se ovce teraju da potrče tamo gde treba. Ali kada se ima posla s ljudima, ponekad treba biti taktičniji. Pošto je završila akademiju, Hildir se prijavila za detektivski posao zato što, iskreno, stalni kontakt sa ljudima nije bio za nju. Obavezne patrole u prvim godinama službe bile su joj naporne; svakodnevni alko-testovi, saslušanja i privođenje desetina ljudi zaista su joj išli na živce.

Tren kasnije začu se šuškanje kod vrata. Odškrinula su se i između vrata i dovratka pojavio se raščupan, preplašen čovek. Na čelu je imao poveliki ožiljak. Neki su pričali da je to Jonu iz detinjstva, kada je naleteo na izlog pekare. Crvena flannelska košulja izgledala je kao da mesecima nije oprana, a farmerke su mu bile raskopčane. Policajke je iz kuće zapahnuo neprijatan, zagušljiv miris.

„Jæjja, Jone“, reče Hildir. *Jæjja* je lokalna poštapalica, čije značenje zavisi od konteksta. Sada je značilo: *da skratimo priču i pređemo na stvar*. „Imamo razloga da verujemo da je Pjetir, begunac iz Rejkjavika, tu kod tebe.“ Hildir pokuša da proviri iznad Jonovog ramena, u tamu. Glavom je mahnula ka suzukiju i ledeno odmerila Jona. „Izgleda da ćemo morati da zovemo šlep-službu.“

Jon protrlja znojavu čelu pa se unezvereno osvrnu. Graška znoja mu se skotrlja sa ožiljka na čelu.

Pogledao je iza policajki, da vidi je li mu auto još tu. Onda se nakašljao i time označio da se predaje. „Mali je u dnevnoj sobi. Nisam ga kidnapovao. Sam je došao i nije hteo da ode.“

„Baš kao i svi ostali“, reče Hildir. Onda pokaza Jonu da se skloni u stranu. „Ima li u kući još nekoga?“

„Ne, ne. Nećete da mi uzmete auto, je li?“

Beta je ostala kod ulaznih vrata sa Jonom dok je Hildir ulazila u prljavu kućicu, pa onda produžila kroz hodnik. S leve strane nalazila se mala spavaća soba; dnevna soba je bila desno. Hildir je stala na njenim uzanim vratima. Petnaestogodišnji dečak je hrkao u pohabanoj fotelji. Odgovarao je opisu koji je poslala socijalna služba: mršav, crna kosa, crna odeća, pirsing u nosu, naočari.

Hildir pride fotelji i oprezno prodrma dečaka za rame, da ga probudi. „Budi se. Možeš li da ustaneš?“

Momak promumla nešto nerazgovetno. Delovao je ošamućeno.

„Moraš da se probudiš“, reče Hildir žustrije. Blago ga je potapšala po obrazu.

Mali uznemireno otvori oči pa viknu: „Koji je sad đavo!“

„Nisam ja nikakav đavo. Ja sam Hildir Runarsdotir; detektivka u Isafjerdirskoj policiji. Zvali su iz socijalnog, i došla sam s koleginicom po tebe. Jesi li dobro? Da li ti je Jon nešto uradio?“

Po njegovim staklastim očima i slatkastom smradu, Hildir je bilo jasno da je Pjetir naduvan. Taj zaključak je potvrdio prazni bong na stočiću za kafu.

„Samo sam se malo odmarao“, promumla dečak.

„Da li te je neko povredio?“, upita Hildir.

„Ne, niko me nije povredio. Lepo ti kažem, samo sam se malo odmorio.“

Hildir odmeri Pjetira, i bar na prvi pogled joj je izgledao dobro. Bio je odeven i na njemu nije bilo tragova nasilja. Odvela ga je iz kućice do svog automobila. Pre nego što je pošla za njima, Beta je sa stola pokupila kesicu tamnozelenog hašiša.

„Nemojte da mi uzmete auto, važi?“, doviknuo je Jon sa vrata.

„Sada nećemo. Ali moraš odmah da ga voziš na tehnički“, reče Hildir. Dok je vodila Pjetira na zadnje sedište, morala je da dovikne: „Ali ako ne prestaneš da dovodiš klince ovamo, ja ću da ih golim rukama rasturim i da delove pobacam u more.“

Obišla je do svojih vrata, ne obazirući se na Jonovo mumlanje.

„Beta, znaš šta? Ponekad ne znam da li mi to radimo u policiji ili u gradskoj čistoći“, rekla je dok je vezivala pojas. „Večito recikliramo isto đubre. Pomisliš da si nešto rešila, ali eto, opet ti iskoči pred nosom, već u sledećoj smeni.“

„Sigurna sam da nismo došli ovamo poslednji put“, složila se Beta. „Šta misliš: kuda će Jon da ode kada stigne zima i ovaj kraj zatvore za život?“

„To nije visoko na spisku mojih briga.“

Hildir se odvezla u centar gradića. Jona će pozvati na saslušanje u vezi s posedovanjem narkotika, a za to će dobiti samo novčanu kaznu, ako i toliko.

„Kada budeš saslušavala Jona, možeš da dovedeš i onog Finca“, reče Beta. „Trebalo bi da stigne sutra po podne.“

„Kako se ono beše zove?“, upita Hildir.

„Jakob. Delovao mi je sposobno. Mada, moram da priznam, ne shvatam zašto bi neko na razmeni želeo da dođe u ovu zabiti, ako iskustvo može da stiće u Oslu ili Kopenhagenu.“ Onda Beta pogleda na zadnje sedišta. „A ti, mladiću moj, prvo te vodimo na analizu krvi, a onda nazad na odvikavanje. Socijalna služba će te odvesti dole kad završimo.“

Vedro se osmehnula Pjetiru. On je odgovorio bezvoljnim pogledom, pa joj je pokazao srednji prst.

Statistika ukazuje da se upotreba droge među adolescentima na Islandu smanjila za proteklih dvadeset godina. A deca koja ipak upadnu u probleme bila su teški slučajevi: naručivala su sa interneta šta god nađu i mešala su supstance. Njihovi problemi su se uvećavali i umnožavali. U međuvremenu su termini za terapiju maloletnika drastično smanjivani. Navodno nije bilo novca za to; budžet se većito rezao. U centrima za odvikavanje nije bilo mesta za sve kojima je neophodan tretman. A neki koji su imali sreće da dobiju mesto nisu mogli tome da se posvete. Centri za odvikavanje nisu imali dovoljno osoblja da nadziru kretanje svojih štićenika dvadeset četiri časa dnevno.

„Bilo bi lepo da sada pokušaš da ostaneš u centru“, reče Beta. „Da dovedeš svoj život u red. Zato što te u suprotnom čeka nimalo svetla budućnost.“

„Zabole me dupe“, začu se odgovor sa zadnjeg sedišta.

Beta uzdahnu i dodirnu prozor. Napolju je i dalje pljuštalo.

Četvrto poglavlje

Hildir je posle posla iznela bicikl iz podruma i stavila kacigu. Žitelji Isafjerdira nisu čuvali bicikle u kućama zato što su se bojali krađe. U tako malom gradu niko se ne bi usudio da ukrade bicikl; uhvatili bi ga već istog dana. Ljudi su ostavljali ključeve u kolima i nisu zaključavali ulazna vrata kuća. Kao da su verovali da pošto se svi poznaju i znaju šta rade, ne može da se desi ništa ružno. Opasnost je pretila od vetra s mora, a ne od komšija.

Bicikle su držali u podrumu zbog vremenskih prilika. Kada bi krajem godine stigle oluje, kiša je neprekidno pljuštala. Severac sa Atlantskog okeana oboriće na pločnik i najteži mauntin bajk, i pritom se ne bi slomio samo retrovizor. Oluje su popuštale kako se leto bližilo i negde sredinom maja sneg i led su se topili a vetar bi se smirio. Onda su vadili bicikle i mopeđe iz podruma i ponovo su smeli da ih ostave napolju preko noći.

Hildir je imala prostran stan sa dve spavaće sobe i terasom, u srcu starog grada. U stanu na drugoj strani drvene kuće živeo je Frejsi Gunarson.

Frejsi je bio tridesetogodišnjak, neženja i nastavnik fizičkog u lokalnoj školi. Maraton je trčao za manje od četiri sata. Takođe

nikad nije gasio cigaretu. Frejsi se doselio pored Hildir pre nekoliko godina i s vremenom su se zbližili. Prvo su ponekad zajedno išli da trče. Onda je posle trčanja sledilo zajedničko istezanje u nečijoj dnevnoj sobi, a od dnevne sobe spavaća nije bila daleko.

Redovno su se viđali, ali njihov odnos se ne bi mogao opisati kao veza. Hildir je laknulo kada je posle njihove prve zajedničke noći Frejsi rekao da ga veza ne zanima. Ona se tačno tome i nadala. Spontano društvo, bez planova, zajedničkog računa u banci i obaveza koje treba objašnjavati.

Bilo je zgodno što Frejsi živi u istoj zgradi, što su im vrata jedna pored drugih. Uprkos tome što su se viđali samo kod kuće, Frejsi i Hildir su shvatili da čitav grad zna za neformalni odnos između policajke i nastavnika fizičkog. *Neka ih, neka brbljaju*, pomislila je Hildir dok je okretala bicikl.

Primitila je Frejsija kako napolju puši pa mu je mahnula.

„Ćao. Šta ima?“, upita Frejsi, ugasi cigaretu i odnese opušak do kante za otpatke.

„Pokušavam da zaboravim dugačak radni dan. Idem kod tetke na večeru.“

„Hteo sam da te pitam hoćemo li na trčanje“, reče Frejsi. Od dečaćkog osmeha pojavile su mu se jamice na obrazima. „Ali sam zaboravio da je ponedeljak.“

„Da, nema ponedeljka bez tetkine kobasice. Hajde da radi-mo nešto zabavno sledećih dana.“

Hildir je sela na bicikl a Frejsi je zviznuo dok je odlazila. Okrenula se, osmehnula i snažnije nagazila na pedale.

Krenula je stazom za bicikliste i pešake koja je pratila vi-jugavu obalu fjorda. Novi deo Isafjerdira nalazio se nekoliko kilometara dalje od starog grada, na kraju fjorda. Hildirina tetka je tu sebi sagradila veliku kuću, sa lepom baštom.

Nova četvrt se Hildir nije dopadala; više je volela da živi blizu posla. U centru su zgrade bile manje a bašte skućenije, ali joj je prijala seoska atmosfera koju su stvarale starinske drvene kuće, i svuda je mogla peške.

Dala je znak da skreće desno, pa je sa biciklističke staze prešla u stambenu četvrt.

Tina Atladotir je bila nastavnica muzičkog a pre nekoliko godina otišla je u penziju. Sada je veći deo vremena provodila kod kuće, baveći se ručnim radom i slušajući audio-knjige. Hildir je znala da njena tetka voli što živi dalje od centra, okružena velikim dvorištima.

Hildir nije ni pozvonila ni zakucala; samo je ušla, kao što je to uvek radila.

Tina ju je čula kako stiže i već ju je čekala u predsoblju. Smesta ju je čvrsto zagrlila.

„Baš mi je drago što te vidim. Izvini što kasnim“, rekla je Hildir. „Morala sam da radim prekovremeno.“

„Ma. Nigde mi ne žurimo“, reče Tina, pa poljubi Hildir dvaput u desni obraz. Na Islandu je običaj da se bliski ljudi ljube u obraz. Tina je, međutim, ljubila dvaput, a ne jednom, i to ne ovlaš: sočno bi je i glasno cmoknula.

Hildir uđe za Tinom u prostranu, svetlu kuhinju pa sede za radnu površinu. Kada je Tina promešala jelo u šerpi koje se krč-kalo na šporetu, raširio se divan miris. Hildir sklopi oči i dozvoli sebi da prijatno opusti udove. Tren kasnije osetila se srećno.

Volela je te redovne posete tetki. Hildir je bila maloletna kada je ostala bez roditelja, i majčina sestra Tina ju je primila kod sebe. Hildir je imala još jednu tetku, ali je ona živela na Farskim ostrvima. Njih dve nisu bile bliske; Tina i Hildir jesu. Dok je Hildir studirala u Rejkjaviku, stalno se čula sa Tinom. Telefon joj je zvonio bar jednom dnevno. A spona između njih dve dodatno je ojačala kada se Hildir pre deset godina vratila u Isafjerdur.

Tina je bila jedina živa rođaka s kojom je Hildir bila bliska. Bile su poslednji izdanci svoje loze.

Sada je spremila Hildirino omiljeno jelo: *slátur*, masnu kobasicu od ovčijih iznutrica. Ispržila ju je na maslacu i poslužila sa belim sosom i kuvanim krompirom. Odnela je posude na

sto i rekla Hildir da obema sipa veliki komad kobasice i mnogo krompira, pa da sve zalije divnim i gustim belim umakom.

Mast je štrcnula kada je Hildir zagrizla čudesnu slankastu i smečkastu kobasicu. Obrisala je usne papirnim ubrusom. „Fantastično“, rekla je punim ustima.

Hrskava opna kobasice imala je ukus detinjstva, kada je *slátur* bio obična, svakodnevna hrana. U kući u kojoj je Hildir odrasla, večera je uvek bila u sedam. Kada bi počele večernje vesti, Hildir i njene sestre bi ušle u kuću, rumenih obraza i kose razbarušene od vetra, pa bi sele na drvene klupe za kuhinjskim stolom. Mama bi spustila lonac i ražani hleb na sredinu stola pa bi sela preko puta njih, pored tate. Najbolje kobasice je pravio tata, i njih su uvek jeli na jesen, posle klanja. Danas više niko nije pravio svoje kobasice. Kupovale su se u staniolu, u supermarketu.

„Zvučiš mi malo umorno, srce moje“, reče Tina. „Kako si, iskreno?“

„Isto kao i uvek. Imala sam težak dan na poslu.“

„Naravno. A šta ima inače? Znam da je ovo za tebe težak deo godine. Oduvek je tako.“ Tina zastade. „Prošlo je gotovo dvadeset pet godina otkako su ti sestre nestale.“

Hildir se lecnu. Njena tetka je bila u pravu. Pozna jesen je za nju uvek bila teško doba godine. I mada je pamtila nestanak sestara, nije volela o tome da razgovara. Sećala se prestravljenih odlazaka u komšiluk, kako se *lummur* ohladio u smeđem tiganju, kako su policajci došli u kuću, ali ništa nisu govorili.

„Sada mi se ne priča o tome“, reče Hildir. Od razgovora neće biti nikakve koristi; tome ju je naučilo iskustvo. U poznu jesen su se stari događaji nezaustavljivo budili u njenom pamćenju. Razgovor bi izoštrio neke uspomene, tako da su postajale još bolnije. Ali razgovor nikada ništa ne bi raščistio, niti bi pomogao da se priseti detalja onoga što se desilo te jeseni. Zbog toga je, u tom konkretnom slučaju, bilo beskorisno razgovarati. Od

razgovora je težina koja ju je ponekad pritiskala samo postajala još veća.

Tu težinu je prvi put osetila još u detinjstvu. Više nije pamtila kako je živeti bez nje. Prečesto se osećala kao da se nalazi na pogrešnom mestu u pogrešno vreme. Prečesto je istovremeno znala i previše i premalo. Često je bila istovremeno svugde, ali samo jednim svojim delom. Nešto se u njoj nije uklapalo, i nije joj dozvoljavalo da uspostavi ravnotežu.

Onog dana kada su njene mlađe sestre nestale, Hildir se osećala grozno od trenutka kada se probudila. Nije mogla da ustane iz kreveta, a kamoli da uzme ranac i sedne u autobus. I zato je ostala kod kuće kada su njene sestre krenule u školu.

Da je Hildir pošla s njima, možda one uopšte ne bi nestale. Tu mogućnost je shvatila sa deset godina i od tada je živela s tim bremenom. Svake godine, na prelasku oktobra u novembar, ona težina u njoj bi narastala.

Hildir proguta poslednji zalogaj kobasice, zali ga kvasom pa se zagleda kroz prozor. Da nije bilo toliko mračno, videla bi planinu i nasip protiv lavine koji je štiti grad. Pomalo dirljiv pokušaj ljudi da obuzdaju ono što se ne da obuzdati.

Tina je poklopila Hildirinu šaku pa se okrenula ka njoj. „Teško je podnositi Hrabntinino nasleđe. Ono se tebi samo desilo. Nisi ga ti izabrala.“

To je već bila tema koju je Hildir istinski mrzela. Tina je bila dobronamerna, ali nije shvatala da njene reči samo otežavaju Hildirino breme. Sada zaista nije želela da sluša priče o porodičnom nasleđu.

„M-da. Sada mi se stvarno ne priča o tome.“

Tina potapša sestričinu šaku, pa joj reče da uzme još komad kobasice.

Nekada davno Tinina *amma*, njena baka Hrabntina, bila je najpoznatija vidovnjakinja na Islandu. Sve je umela da predskazuje. Razgovarala je sa prirodom i priroda joj je odgovarala.